

מראי מקומות - חולין ק"מ

צייד דאפי' אם אינו יכול להיות קרבן משום דא"א להקדישו כיון דאינו ממונו, מ"מ אין ללמוד מזה לפסול צפורים להכשר מצורע שאסורים בהנאה, דשם אין צריך להיות ממונו, רק צריך להיות מוכן למצותו, ואין שייך ללמוד לפסול איסורי הנאה מקרבנות בכה"ג, כיון דהוי פסול צדדי (דאינו ממונו) דלא שייך בצפורי מצורע [אולם לכאור' אי"ז כוונת תוס', שהרי תוס' צידד בקרבן גופא דכשר]. וע"ע בקהלות יעקב (מ"א) דהביא שהחת"ס (שו"ת או"ח ק"פ) תמה כקו' החזון איש על תוס', וכ' הקה"י ליישב ע"פ מש"כ הקצות (ת"ו) דאיסורי הנאה הרי הם שלו אלא שאינם ברשותו, והרי אי' בתוס' בקידושין (ס"ג) דיכול להקדיש קדושת הגוף למה שהוא שלו, אף שאינו ברשותו, וא"כ שפיר י"ל דשייך להקדיש קרבן בכה"ג. וע"ש עוד שהביא מש"כ החזון איש הנ"ל דיכול להקדיש ע"י השחיטה, וביאר דהוי קדושת סכין, דיכול להקדיש קדושת הגוף ע"י כלי שרת אף בלא בעלות (וע"ש עוד דכ' דקביעות הקרבן אין צריך בעלים, דכל שהוקדש לקדושת קרבן, יכול הכהן לחול בה איכות קדושתו, ע"ש.

(ג) **אלא בשחוטה - פרש"י**, אפי' ההיא דשחוטה היא ולא אכלי לה, ויכול לשורפה אחר שחיטה, וכו'. ודייק הרש"ש מדברי רש"י, דמה דכתי' דכל בהמתה של עיר הנדחת לפי חרב, זהו דוקא בהמה, אבל עוף הוא בכלל ואת כל שללה וכו' ושרפת באש. אבל הביא מהרמב"ם דכ' דהורגין כל נפש חי', וכ' הכסף משנה דמקרא מלא הוא, ואת כל בהמתה וכו', וה"ה לשאר נפש חי', וכ' דאפשר דמ"כל" נפקא. וע"ש ברש"ש מה שכ' לתמוה על הכס"מ, ועכ"פ כ' דאולי יש להשוות דעת הרמב"ם ודעת רש"י, דבאמת תרוייהו ס"ל דצריכים שניהם, דמעיקרא הורגם ואח"כ שורפם.

(ד) **רבא אמר למעוטי שלא לזווג לה אחרת קודם שלוחיה - פרש"י**, דטהורות משמע דאיכא אסורות, ואיזה, זהו הנשאת דמצורע. והק' תוס', איך משמע זה מטהורות, ולא תי'. וע'

(א) **מאי חיות, שחיין ראשי אברים שלהן - הק' הרמב"ן**, למה לי קרא זה למעוטי מי שמחוסר אברים, תיפוק לי' מהא דתנא דבי ר' ישמעאל דהביא הגמ' לקמן, דצריך להיות מכשיר בחוץ כמו מכפר בחוץ, וכמו דמכפר בחוץ, דהיינו שעיר המשתלח, פסול אם מחוסר אבר, שהרי מום קבוע הוא, א"כ תיפוק לן מזה דגם צפורי מצורע פסולין במחוסר אבר. ותי' דמה שיכולין ללמוד פסול טריפה מהיקש מכפר למכשיר, היינו משום דפסול טריפה שוה בבהמה חי' ועוף, וא"כ שפיר אמרי' דפסול דאית במכפר אית במכשיר. אבל לענין מחוסר אבר אינו כן, שהרי הפסול דאיכא בבהמה הוא פסול מום, אבל בעוף לא מצינו פסול מום, דאין דין תמות בעופות. אלא פסול חדש הוא של מחוסר אבר, וא"כ, אין שייך ללמוד מפסול מום דאי' במכפר לפסול צפור דמחוסר אבר לענין מכשיר בצפורי מצורע. ועל דרך זה כ' דמש"כ רש"י דפסול טרפה בשעיר הוא משום דאסור במום ואינו ראוי לשם, ואם משום מום לכאור' לא הי' שייך לדמות לו מכשיר במצורע, אלא הול"ל דפסול משום טרפה.

(ב) **למעוטי צפורי עיר הנדחת - הק' תוס',** הא גם זה נלמד מתנא דבי ר' ישמעאל, שהרי כיון שאסורין בהנאה, א"כ לא קרינן בי' ממשקה ישראל. ותי' דאפשר דלא ממעטינן ממשקה ישראל אלא מה שמעולם לא הי' לו שעת הכושר, כמו ערלה וכלאי הכרם, אבל היכא דהי' לו שעת הכושר, דלמא כשר אף לכפרה, דאי משום הנאה, הא מצוות לאו ליהנות ניתנו. וע' ברעק"א דתמה מהסוגיא במנחות דמבואר דאפי' אם הי' לו שעת הכושר פסול מדין ממשקה ישראל, והניח בצע"ג. וע"ע בחזון איש (יו"ד רי"ד לסוגיין) דהביא מש"כ תוס' להסתפק לענין אם הקריב קרבן מבהמת עיר הנדחת אם כשר או לא, והעיר החזו"א דלכאור' הרי אין הבהמה ממונו, וא"כ אין אפשר לו להקדישו להיות קרבן, וצידד דאולי אפ"ה אם הקדישו להיות קרבן ע"י השחיטה לקרבן נתקדש קדושת הגוף. עוד

מ"מ אין סומכין ע"ז לקולא שלא לחייבו בשלוח הקן.

(ח) **כנפים מהו שיחוצו- כ' התוס' הרא"ש**, את"ל מטלית, דלאו מיני' הוא, חייך, כנפים תלושים, דמיני' הוא, מהו שיחוצו, ואת"ל כנפים תלושין אין דרכן להיות מונחים על הביצים, ביצים מוזורת דשכיחי בהן מהו.

(ט) **שני סידרי ביצים זו על גב זו- פרש"י**, דהיינו אם נתכוין ליטול את התחתונים, האם העליונים חציצה או לא. והק' **הרשב"א** ועוד, הא מכל מקום האם רובצת על העליונים, ואפי' לא יטול העליונים או התחתונים, מ"מ אסור ליטול האם, וכמבואר לקמן (קמא.). וא"כ ודאי אסור חייב לשלח האם אם לוקח התחתונים. ולכן פי' דמיירי שהעליונים היו ביצי עוף טמא, א"נ בבצים מזומנים, דומיא דמטלית, ששם ביצים מזומנים שלו על גבי הביצים התחתונים, האם נעשה חציצה ע"ז ופטור מלשלוח האם, או לא. וע' **בחזון איש** (יו"ד קע"ה, ב'), אחר שכ' להוכיח דהיכא דאינו רוצה הבנים אינו חייב בשילוח, הי' ק' לו מדברי הרשב"א (והריטב"א בסוגיין) דחולקים על רש"י. דהיינו, דמרש"י משמע דאין חיוב בדבר, ולכן כיון שאינו רוצה אלא הבנים התחתונים, א"כ שפיר יש לשאול דאולי העליונים. חוצצים. אבל הראשונים שחולקים על רש"י, לכא' הביאור הוא משום דס"ל דיש חיוב בדבר, ואף אם אינו רוצה הבנים. ופי' החזון איש דזה אינו, דבאמת גם הם מודים דרשות הוא, אלא דמשמע להו דשאלת הגמ' הוא אם יכול ליטול האם וגם הבנים התחתונים, וע"ז הק' דאם הבנים העליונים יכולים לחייב שלוח הקן, א"כ ודאי אסור ליקח האם, אבל אה"נ, אם הי' השאלה רק לענין הבנים התחתונים, שפיר יהיו מודים לרש"י דהשאלה יכול להיות גם היכא דבנים עליונים כשרים.

(י) **יונה על ביצי תסיל מהו- כ' הר"ן** (מח. בדפי הר"ן) דאי"ז שאלה רק לגבי יונה, אלא כל עוף טהור שיושב על ביצים שאינו ממינו נמי. ודייק **המנחת חינוך** (תקמ"ה, ו') דכל שאלת הגמ' הגמ' הוא דוקא היכא דיושבת על שאינה מינה, אבל היכא שיושבת על ביצים

בלב ארי' שהביא מש"כ **המשנה למלך** (טומאת צרעת פי"א) להק' על קר' תוס', דכמו דצפורי עיר הנדחת חשיבי אינן טהורות משום דאסורות באכילה, כמו כן משולחת אסור באכילה לפי מש"כ **תוס' בקידושין** (נ"ז), דהמשולחת אסורה באכילה עכ"פ מזמן שחיתת חברתה עד זמן שלוחיה. וכ' הלב ארי' דמסתבר דתוס' כאן ס"ל כשי' רש"י, דלא אמרי' שיש איסור אכילה על המשולחת כלל, וא"כ שפיר הק'. ועוד כ', דבלא"ה ק' קר' תוס' על האוקימתא דרבינא, דמיירי בעוף שהרג את הנפש, והוי קודם גמר דין, דזה ודאי מותר באכילה, וא"כ איך נתמעט מטהורות.

(ה) **שלא לזווג לה אחרת- העיר החתם סופר**, למה צריך קרא לזה, הא קיי"ל דאין מצוות חבילות חבילות, וא"כ ודאי אין שייך לטהר ב' מצורעים בהדדי. וכ' דאה"נ, אלא דמיירי אחר שגמר טהרת הראשון לגמרי. אלא דעכ"ז הק', דהא קיי"ל דאין אומרים ב' קדושות על כוס א', ות' דאולי הגמ' כאן ס"ל כשינויי דגמ' התם דשאני היכא דאין לו, וכאן מיירי באין לו.

(ו) **הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנים מהו- פרש"י**, של אפרוחים שתחת האם. וכ' הר"ן (מח. בדפי הר"ן) דמדברי הרמב"ם משמע דשאלת הגמ' הוא אם שחט מיעוט סימנים של האם, אבל כ' דאי אפשר לומר כן, דהרמב"ם כ' דאם האם טרפה חייב בשילוח, וא"כ א"א לומר דמיעוט סימנים גרע מזה, וצ"ע.

(ז) **הושיט ידו לקן ושחט מיעוט סימנים מהו- ע' בש"ך** (יו"ד רצ"ב, ט"ו), שהביא מש"כ בספר **מע"מ** בריש פרק שלוח הקן, דכל זה היכא דלא שהה שיעור שהי', אבל לדידן לא שייך שאלה זו, דבכל שהוא מטרפינן. אבל הש"ך כ' די"ל דמיירי דבשעה ששחט נטל האם, וכגון דביד א' שחט, וביד שני נטל האם, או מצוה לאחר ליקח האם כששחט, וא"כ שפיר שייך דין זה, ולכן שפיר לא הגיה הרמ"א דדין זה אינו נוגע לדידן. ועוד כ', דכיון דלמעשה הרבה פוסקים מתירים באכילה, א"כ אף דאנן מחמירין שלא לאכלו,

או אפרונים של מינה, אפי' אם אין הביצים שלה, בזה ודאי חייב במצות שלוח הקן. אולם כ' דמדויק דכל שאלת הגמ' הוא רק באם שיושבת על גבי ביצים דוקא, דשם שייך לומר דכיון דמחממתן, אע"פ שלא הולידן, מ"מ נקראת "אם" לגבי אותן ביצים. אבל לגבי אפרוחים, אינה אם כלל, ולכן אפי' אם מינן היא, מ"מ הי' פשוט להגמ' דאין דין שלוח הקן היכא דאינה אמם ממש.

יא) דלמא בקורא- הק' הלב ארי, בשלמא סיפא, דהטהור הי' יושב על הטמא, י"ל דמיירי בקורא, ובכה"ג דיושב על טהור חייב, אבל אכתי איך ניחא הרישא, דקתני עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור פטור, וזה הא ודאי אינו מינו הוא, וא"כ משמע דטהור וטהור בכה"ג חייב, והכא ליכא לשנויי דמיירי בקורא, דהא קורא עוף טהור הוא, ובמשנה אי' עוף טמא. וכ' דאולי יש בטמא שנקרא קוק"ו, שג"כ נקרא קורא, ודרכו ג"כ לישב על שאינו מינו, ואמרי' דבכה"ג טמא על טהור פטור, אבל בכה"ג בטהור על טהור יהי' חייב.